

Bērni lasa aizvien mazāk

Lasa aizvien mazāk un retāk – tā katru gadu ziņo dažādi pētījumi, šādu tendenci saistot gan ar plašajām izklaides iespējām jauniešiem, gan aizņemto bērnu vecāku dienas ritmu.

Tomēr, kā atzīst pētnieki un sabiedrībā pazīstami cilvēki, lasīšana ir cieši saistīta ar sasniegumiem dzīvē. Lasīšana ir efektīvākā nodarbe, ar kuras palīdzību var paplašināt redzesloku, attīstīt emocionālo pasauli un vairot inteliģenci. Līdz ar to valda pamatots uztraukums par nākamajiem viedokļu paudējiem un sabiedrības līderiem, kuri patlaban vēl tikai veidojas, vēsta laikraksts *Diena*.

Pētījumi rāda, ka īpaši bērni un jaunieši grāmatu un saturīgas lasāmvielas vietā izvēlas televīzijas raidījumus un dažādas izklaides iespējas internetā. Nesen veiktajā britu laikraksta *The Guardian* aptaujā atklājies, ka gada laikā būtiski pieaudzis to bērnu skaits, kas grāmatas nelasa vispār, – no 13% uz 27%. Līdzīga situācija ir arī Latvijā.

Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Izglītības pētniecības institūta 2009. gada pētījums liecina, ka **26% Latvijas skolēnu 15 gadu vecumā lasa mazāk par pusstundu dienā, savukārt 30% nelasa nemaz**. Lai gan pētījums veikts pirms četriem gadiem, viens no pētījuma autoriem Izglītības pētniecības institūta direktors Andrejs Geske Dienai norādīja, ka patlaban situācija varētu būt ļoti līdzīga vai pat sliktāka, jo lasīšana gan bērnu, gan pieaugušo vidū kļūst aizvien nepopulārāka. **Tomēr šāda tendence būtiski ietekmē skolēnu lasītprasmi. Kā paskaidroja A. Geske, pastāv cieša sakarība starp skolēnu interesi par lasīšanu un vidējiem sasniegumiem.** Jo vairāk skolēns iesaistās ar lasīšanu saistītās aktivitātēs, jo augstāki ir viņa sasniegumi. Piemēram, pētījumā noskaidrots, ka **to skolēnu vidējie sasniegumi, kuri lasa mazāk par pusstundu dienā, ir nozīmīgi zemāki par to skolēnu sasniegumiem, kas dienā vismaz vienu stundu pavada, lasot savam priekam.** Tāpat lielāki sasniegumi ir tiem skolēniem, kas lasa daudzveidīgāku saturu, pastāstīja A. Geske.

Pētījumi gan neatklāj, ka lasīšana vairs nebūtu modē. Arī aptaujātie latviešu valodas un literatūras skolotāji atzīst, ka katrā klasē ir grupa bērnu, kurus lasīšana ļoti interesē. Savukārt bērnu interesi par lasīšanu būtiski ietekmē vecāku paradumi mājās. **Ja skolēns mājās redz, ka vecāki lasa grāmatas un presi, arī bērnam rodas interese,** norādīja Rīgas 31. vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja Aina Sprinģe. Tam piekrīt arī A. Geske un piebilst, ka liela nozīme ir vecāku izglītībai. "Jo vecākiem ir augstāka izglītība, jo mājās ir vairāk grāmatu un bērnam lielāki sasniegumi.

Pētījumi rāda, ka tiem skolēniem, kuriem 15 gados ir augstāka lasītprasme, ir lielākas izglītības iespējas dzīvē un viņi biežāk nekā citi beidz augstskolu. Ja nav lasītprasmes, nav iespējas izglītoties," sacīja LU profesors.